

Kontokki
Koivujärvi
Lesonen
Osa 1

Mentäessä vesitse Kostamuksesta Keski-Kuittijärven yhteydessä olevaan Alajärveen on reitillä monia koskia, pahojakin. Sen saivat tuta Karjalan kävijät Lous Sparre ja Emil Wikström 1892, kun he apumiehensä Rennen kanssa koskia laskettelivat erään Kostamuksen miehen taitavasti venettä ohjastaessa. >>Yhdennentoista kosken alapuolella avautuu edessämme laaja *Koivijärvi*>>, josta ei tosin heidän kartassaan ollut merkkiäkään. Matkalaisten kulku jatkui pitkkin Koivarveä ja kohti seuraavaa koskea ja Kenttärveä. Koivarven >>kylässä>> he eivät pysähtyneet.

Koivarvessa oli poikennut 8.-9. 1872 Arvid Genetz ja pannut Markke Lesoselta muistiin arvokkaan saaliin, mm. >>Kilpakosinta>>-runon, >>Laivaretki ja Kanteleen synty>>-runon ja >>Vedenkantaja-Annin>> sekä loitsun pakkasen vihoihin. Mainittu Markke eli >>Krikku-Markke oli Koivarven ensimmäinen eläjä, Petri Lesonen mainitsee hänen muuttaneen kalaisen järven rannalle >>naapurikylästä>>-mistä, se jää tietämättä. Karjalan miesten tapaan Markke kulki Suomessa kaupoilla. Mutta mitä hirveätä tapahtui kotona isännän poissa ollessa, siitä Petri Lesonen oli kuullut: Marken luona oli eräs sotilaskarkuri eli >>piekloi>> (muutamien kertojien mukaan suomalainen), joka tappoi Marken vaimon ja kaksi lasta ja sitten pani tuleen koko talon. Markke kuitenkin jäi Koivarven rannalle asumaan, nai toisen kerran, ja toisesta avioliitosta oli monta lasta.

Petri Lesoselle kerrottiin, että Markke oli kuollessaan hyvin vanha. Hän oli kuollut pian Genetzin Koivarvessa käynnin jälkeen. >>Markke oli hyvä laulaja ja itsekin tekasi laulun jostakin kylänsä tapahtumasta>>, kirjoitti Petri Lesonen.

Krikku Marken toisen vaimon sukua ja syntyä kertojani eivät muistaneet, mutta tiesivät kyllä tästä avioliitosta olevien poikien nimet: Kliimo, Kostja ja Miikkula; kaikilla heillä oli oma talo Koivarvessa. Myöhemmin myös Kostjan poika Soava rakensi oman talon, joten Koivarven taloluku oli neljä. Kliimolla oli pojat Iivana ja Oleksei sekä tyttö Marina. Olekseine vaimo Sohja oli Kostamuksesta. Vuokkiniemessä tapaamani Mikittä Vatasen sisar; hän asuu Uhtuassa. Uhtuassa asuu myös Kliimon Iivanan Santra niminen tytär. Marina nai Riinujärveen Juurikan Simana eli Simana Karmujev. Vuonna 1968 Marina asui Santeri-poikansa luona Vuokkiniemen Kyyrölässä entisessä Panhilan Iivanan ja Ahein talossa. Marina Karmujev (synt. 1891) oli tavatessamme väsynyt, niin etten saanut häneltä paljon Koivajärven tietoja. Syntymäkylänsä peltoja hän kehui hyviksi, vaikka niemi jolla kylä sijaitsi oli kivikkoisen. Heinänurmet olivat etäällä: Kotisuolle 5 virstaa, Koivapohjaan ja Hirvivaaraan kumpaankin 12 virstaa. Nurmilla oli yleensä pirtit. Jos ei ollut pirttiä, niin oli havukota; siinä tarkeni hyvin, kun >>nuotivotuli palo yöllä vieressä>>.

Ennen Markkeakin Koivarvessa oli ollut eläjiä, mutta Oksenie Sallisen tietämän mukaan kaikki asukkaat tapettiin varassodan aikana Koivarven saareen.¹

Kostamuksen ja Kenttijärven välillä sijainnut Koivajärven (Koivujärven) pikkukylä mainitaan ensi kertaa 1860-luvulla laaditussa Kontokin kunna taloudellisessa katsauksessa.²

1.2.1.1. Lesonen Markke Afanasinpoika	Vej.L.	1
1.2.1.1.1. Lesonen Kostja Markinpoika	Vej.L.1.	3
1.2.1.1.2. Lesonen Miikkula Markinpoika	Vej.L.2.	3
1.2.1.1.3. Lesonen Kliimo Markinpoika	Vej.L.3.	4
1.2.1.1.4. Lesonen Pelagia Markintytö	Vej.L.4.	4
-----		4

Koivujärvi

(Krikku Markke)

1.2.1.1. Lesonen Markke Afanasinpoika

(Mark Afanasjev Lesojev)

Vej.L.

Synt. n. 1808 Kostamus
Kuollut 01.09.1875 Koivasjärvi

1 Puoliso: Irina Jakovlev

Kii.

Synt. n. 1815 Kiimasjärvi

Vihitty: 24.04.1840

2 Puoliso: 1.1. Filipova Matrona Andreintyttö

Kej.F.

(Matrena In)

synt. n. 1824 Kenttijärvi

Lapset: Miikkula, Kostja, Kliimo ja Pelagia

Koivajärven kanta-asukas, sukuaan Lesosia, oli erään tiedon mukaan kotoisin ”naapurikylästä”, Kivijärveltä.³

Muuttanut Kostamuksesta

Markke Lesone

Laulanut Genetzille.⁴

Väestörekisteri 1850 v. 25p. heinäkuuta, Arkangelin läänin, Kemin piirin, Vuokkinemen seurakunnan, Kostamuksen kylä. Perhe n:o 17 **Mark Afanasinpoika Andrejev** 38 v.(v. 1834 22 vuotta), Markin vaimo Matrona Andreintyttö 26 v. Marken pojat Konstantin 4 v, Andrei 2 v. ja Jegor 1 v.⁵

Vuonna 1858 kerrotaan **Mark Afanasinpoika Lesonen** talossa olleen 4 miestä ja 2 työntekijää.

Vuonna 1866 3 miestä ja 3 naista, talojen lukumäärä 1, piharakennuksia 4, Peltoa n. 1,25 ha, heinämaata n. 8 ha, lehmiä 3, lampaita 2 ja 2 venettä. Elinkeinona Laukkukauppa ja kalastus, niistä saadut tulot 15. rup.⁶

v. 1890, Talo 463

Leski Matrena In. Leseva 67 v.

Lapset (Markova) Nikolai 38 v. Konstantin 45 v. Klimentij 33 v. Pelagia 28 v.

Konst. v. Anna Dmitr. 39 v.

Lapset Joann 17 v. Savva 12 v. Anastasia 19 v. Irina 12 v.⁷

Lapset: Kliimo, Kostja ja Miikkula

Eri tietojen mukaan Markke oli syntynyt vuosien 1809-1813 välisenä aikana. Siksi tilasin kaiken varalta ensiksi metrikkirjat vuosilta 1808-1815. Heti seuraavana päivänä, kun sain nuo paksut kirjat työpöydälleni, vuoden 1808 kirjasta löytyi se tieto, jota olin kauan etsinyt. Luin jännittyneenä että 08.07.1808 oli syntynyt ja 15.07.1808. kastettu poika **Mark, jonka isä oli Kostamuksen talollonen Afanasij Maksimanpoika.** Näin selvisi, että **Markke oli syntynyt Kostamuksessa ja tullut ”sieltä naapurikylästä” elämään Koivujärveen.** Hänen isänsä Afanasij oli myös syntynyt Kostamuksessa, mutta isoisä Maksima ja myös isoisan isä Ivda olivat Venehjärvestä.⁸

Lesoni Markke; Koivuj.

Lesoni Markke eli ”Krikku-Markke” oli ensimmäinen eläjä Koivujärvestä; oli naapurikylästä muuttanut tuon kalasen järven rannalle. Oli hyvä laulaja ja tekasi itsekin laulun, jos kylässä sattui erikoista tapahtumaan. Inhan käydessä näillä main v. 1894 mainittiin M. kuolleen noin 19 vuotta takaperin. Lesoni mainitsee v. 1908 Marken kuolleen korkeassa iässä n. 40 vuotta sitten, siis pian Genetzin käynnin jälkeen.⁹

Koivarvessa oli poikennut 8.-9. 1872 Arvid Genetz ja pannut **Markke Lesoselta** muistiin arvokkaan saaliin , mm. >>Kilpakosinta>>-runon, >>Laivaretki jaKanteleen synty>> -runon ja >>Vedenkantaja-Annin>> sekä loitsun pakkasen vihoihin. Mainittu Markke eli >>Krikku-Markke

oli Koivarven ensimmäinen eläjä, Petri Lesonen mainitsee hänen muuttaneen kalaisen järven rannalle >>naapurikylästä>> -mistä, se jää tietämättä. Karjalan miesten tapaan Markke kulki Suomessa kaupoilla. Mutta mitä hirveätä tapahtui kotona isännän poissa ollessa, siitä Petri Lesonen oli kuullut: Marken luona oli eräs sotilaskarkuri eli >>piekloi>> (muutamien kertojien mukaan suomalainen), joka tappoi Marken vaimon ja kaksi lasta ja sitten pani tuleen koko talon. Markke kuitenkin jäi Koivarven rannalle asumaan, nai toisen kerran, ja toisesta avioliitosta oli monta lasta.

Krikku Marken toisen vaimon sukua ja syntyä kertojani eivät muistaneet, mutta tiesivät kyllä tästä avioliitosta olevien poikien nimet: Kliimo, Kostja ja Miikkula; kaikilla heillä oli oma talo Koivarvessa.

Petri Lesoselle kerrottiin, että Markke oli kuollessaan hyvin vanha. Hän oli kuollut pian Genetzin Koivarvessa käynnin jälkeen. >>Markke oli hyvä laulaja ja itsekin tekasi laulun jostakin kylänsä tapahtumasta>>, kirjoitti Petri Lesonen.¹⁰

Krikku Markke Lesoni kuollut noin 40 vuotta sitten korkeassa iässä. Markke on ensimmäinen Koivarven eläjä naapurikylästä muuttanut tuonne kalasen järven rannalle. Marken luona oli eräs piekloi (toisten kertojain mukaan suomalainen) joka tappoi Marken vaimon ja kaksi lasta ja sitten pani tuleen koko talon; Markke itse silloin oli Suomessa kaupoilla. Markke nai toisen kerran ja toisesta avioliitosta oli monta lasta. Markke oli hyvä laulaja ja itsekin tekasi laulun jostakin kylänsä tapahtumasta.¹¹

Toinen epäselvä asia on isäni, ja myös hänen äitinsä suku-Lesonen tai Lesojev. Pertti Virtaranta kertoo kirjassaan ”Vienan kyliä kiertämässä” Markke Lesosesta. Tämä nk. Krikku-Markke oli Koivarven ensimmäisiä eläjiä. Sinne hän oli muuttanut jostakin naapurikylästä, eri tietojen mukaan joko Kivijärvestä tai Venehjärvestä. Olen tarkastanut kaikki sen ajan ja sen perukan Lesoset, mutta kun osa tarvittavista asiakirjoista puuttuu Petroskoin arkistosta, niin en ole löytänyt tietoja Marken sisaruksista, vanhemmista tai kylästä, missä hän oli syntynyt.

Panen tähän tiedot, jotka olen saanut kerätyksi: Mark Afanasjev Lesojev, 27-vuotias, vihittiin 1-n kerran 24.04.1840 25-vuotiaan Irina Jakovlevan (Kiimasjärveltä) kanssa. Mark kuoli 01.09.1875 ollen 66-vuotias. Kirkonkirjoista poimittujen tietojen mukaan Marken isä oli Afanasi eli Ohvo. Markke oli syntynyt noin 1809-1913 tienoilla.

Jos joku on tutkinut Lesosen sukua ja saanut tietoja muualta kuin Petroskoin arkistosta, niin pyytäisin, jos niissä tiedoissa esiintyy Afanasi Lesojevin nimi, kirjoittamaan allekirjoittaneelle.

Kiittäen

RUDOLF TOIVONEN

Postiosoite: ul. Segezhkaja 17-20, 185033,
Karjalan tasavalta (kotipuh. 8142-523385).¹²

Koivujärvi Talo 2

1.2.1.1.1. Lesonen Kostja Markinpoika

(Konstantin Markov Lesev)

Synt. n. 1845, Koivujärvi

Puoliso: Anna Dmitrijeva

Synt. n. 1851

Lapset Anastasia, Joann, Savva, Irina ja Marva

Vej.L.1.

Koivujärvi Talo 3

1.2.1.1.2. Lesonen Miikkula Markinpoika

(Nikolaj)

Synt. n. 1852, Koivujärvi

Puoliso: Juliania Karpova

Synt. n. 1855

Lapset Timofej, Tihon, Dmitrij ja Evdokija

Vej.L.2.

Koivujärvi Talo 1

1.2.1.1.3. Lesonen Kliimo Markinpoika

Vej.L.3.

(Klementij Markov Lesonen)

Synt.25.11.1858, Koivujärvi

Kuollut 1918, Koivujärvi

Puoliso: Karpova Feodora Ipatintyttö

(Fedora Ipatieva)

Synt. 20.05.1867 Kenttijärvi

Kuollut 1941

Vihitty: 30.06.1889.

Lapset: Anna, Aleksandr ja Vasilij

1.2.1.1.4. Lesonen Pelagia Markintyttö

Vej.L.4.

(Pelagia Markovna Lezheva)

Synt. n. 1862 Koivujärvi

Puoliso: Timonen Dionisij Mihkalinpoika

Alj.T.2.1.

(Dionisij (Denis) Mihajlovits Timofejev)

Synt. n. 1861 Alajärvi

Kuollut 17.12.1896

Vihitty: 03.06.1881

Lapset: Marija, Vasili, Akliina, Natalia, Anna, Domnikija ja Maksim.

Lähdeluettelo:

- ¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 200-201. Karjalaiskylä entistä elämää Venejärvestä Kostamukseen. Kirjayhtymä, Helsinki. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala 1978. ISBN 951-261543-6. 287 sivua.
- ² Pöllä, Matti 1995: Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, s. 153.
- ³ Pöllä, Matti 1995: Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, s. 153.
- ⁴ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 1. Kalevalan-Aineiset Kertovaiset runot. Toisinnot 1-700. Julkaissut Helsinki 1908 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainosakeyhtiö, s. XXXVI.
- ⁵ Petroskoin Arkisto.
- ⁶ Petroskoin Arkisto. Kostamuksen kylän väestö luettelo (pihottain) vuosilta 1858 ja 1866.
- ⁷ Pöllä, Matti. Petroskoin Arkisto: Kostamuksen kylän rippikirja v. 1890
- ⁸ Karjalan Heimo, n:o 1/2002, s. 12.
- ⁹ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. Loitsuja: Toisinnot 822-2132. Lisiä Toisinnot 2133-2543. Elämäkerrallisia tietoja runojen laulajista Hakemistoineen. Julkaissut Helsinki 1921 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon OY, s 1122.
- ¹⁰ Virtaranta, Pertti. 1978.Vienan kylä kiertämässä, s. 200.
- ¹¹ Virtaranta, Helmi. 1975. Castrenianumin toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s. 31.
- ¹² Karjala Heimo n:o 3-4/2001, s. 76.